

ZAKOŃCZENIE

<https://doi.org/10.18559/978-83-8211-219-1/11>

 Marzena Remlein

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
marzena.remlein@ue.poznan.pl

 Marek Masztalerz

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
marek.masztalerz@ue.poznan.pl

Rachunkowość jest powszechnie (w środowisku naukowym i zawodowym) postrzegana jako „byt trójczłonowy” obejmujący teorię, praktykę i politykę. Wzajemne relacje pomiędzy tymi członami pozwalają na rozwój rachunkowości i jej dostosowywanie do zmieniających się potrzeb i wymogów gospodarczych. Znaczenie polityki rachunkowości jest w tym systemie niepodważalne, bowiem stanowi ona swego rodzaju pomost łączący teorię z praktyką rachunkowości. To dzięki niej możliwe jest zastosowanie teorii rachunkowości w praktyce gospodarczej.

Polityka rachunkowości może być rozpatrywana na różnych poziomach, szczególne znaczenie ma ujęcie makroekonomiczne (jako zbiór przepisów prawnych, standardów, dyrektyw i innych regulacji) oraz mikroekonomiczne (jako zbiór przyjętych przez jednostkę rozwiązań dopuszczanych przez obowiązujące normy). Przedmiotem zainteresowania autorów niniejszej monografii była przede wszystkim polityka rachunkowości w tym drugim aspekcie, tj. polityka rozumiana jako świadomie wybrane przez podmiot raportujący zasady i metody rachunkowości na potrzeby prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzenia sprawozdania finansowego. Realizacja polityki rachunkowości odbywa się poprzez instrumenty, które są określane jako dopuszczone przepisami prawa rozwiązania w zakresie systemu rachunkowości, za pomocą których jednostka gospodarcza osiąga własne określone cele, w tym dążenie do właściwego odzwierciedlenia w sprawozdaniu finansowym jej sytuacji majątkowej, finansowej, kapitałowej oraz wyniku finansowego. Stosowanie instrumentów polityki rachunkowości w zakresie wyceny aktywów i zobowiązań pozwala jednostce gospodarczej wpływać na wartość poszczególnych składników majątkowych i zobowiązań, a w konsekwencji na kształtowanie obrazu jednostki. Szczególne znaczenia nabierają instrumenty polityki rachunkowości w sytuacjach

Sugerowane cytowanie:

Remlein, M. i Masztalerz, M. (2024). Zakończenie. W: M. Remlein i M. Masztalerz (red.), *Polityka rachunkowości w kształtowaniu obrazu jednostki gospodarczej* (s. 160–162). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.
<https://doi.org/10.18559/978-83-8211-219-1/11>

Ta książka jest udostępniana na licencji Creative Commons – Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe

kryzysowych, które pozwalają jednostce odzwierciedlić realną wartość majątku. W przypadku trwałej utraty wartości określonego składnika aktywów należy skorzystać z możliwości dokonania odpisu aktualizującego wartość aktywów. Aktualizacja wyceny aktywów w polityce rachunkowości jest kluczowym elementem, który wpływa na urealnienie wartości, ale również na rzetelność i wiarygodność sprawozdań finansowych jednostki gospodarczej.

Kolejny problem, z jakim muszą się zmierzyć podmioty gospodarcze w odniesieniu do polityki rachunkowości, to rozwiązania zawarte w prawie podatkowym. Wpływ podatku dochodowego oraz regulacji prawnych z nim związanych jest bardzo widoczny w polityce rachunkowości jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Jednak coraz częściej w literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na konieczność wyeliminowania wpływu prawa podatkowego na sposób ujmowania zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych i podaje się w wątpliwość jakość sprawozdań sporządzonych na podstawie takiej ewidencji (Gierusz i Martyniuk, 2009, s. 61–62; Bryl, 2015, s. 16; Poszwa, 2015, s. 238; Kotyla, 2014, s. 144; Gierusz i Martyniuk, 2015, s. 63). Spośród występujących różnic pomiędzy rachunkowością a prawem podatkowym istotne są rozbieżności dotyczące wyceny składników majątku i zobowiązań.

Rozwój rozwiązań informatycznych dla rachunkowości oraz identyfikowanie w jednostkach coraz większej liczby nowych rodzajów ryzyka zagrażających zasobom informatycznym spowodował, że problemy bezpieczeństwa danych, ksiąg rachunkowych oraz systemów informatycznych rachunkowości stały się ważnym przedmiotem regulacji prawnych oraz rozwiązań w ramach polityki rachunkowości jednostek gospodarczych. W polityce rachunkowości – zgodnie z wymaganiami ustawy o rachunkowości – powinny się znaleźć zasady określające system ochrony zasobów informatycznych rachunkowości, w tym co najmniej dotyczący systematycznego tworzenia rezerwowych kopii danych księgowych oraz technicznej, programowej i organizacyjnej ochrony tych zasobów.

Polityka rachunkowości w zakresie stosowania zasad ładu korporacyjnego wymaga ujawniania wewnętrznych procesów zarządzania jednostką w sposób przejrzysty, aby umożliwić interesariuszom uzyskanie informacji na temat działalności jednostki. Ważną zasadą wdrażania polityki rachunkowości w zakresie ładu korporacyjnego jest uwzględnianie aktualnie obowiązującego prawa oraz zasad praworządności, przy skutecznym ich nadzorze i egzekwowaniu. Ze względu na fakt, że sprawozdawczość niefinansowa jest tylko uzupełnieniem sprawozdawczości finansowej, ale również częścią coraz szerzej pojmowanego systemu rachunkowości, uzasadnione jest rozszerzenie definicji polityki rachunkowości, adekwatnie do dynamicznie zmieniającego się systemu rachunkowości, tak aby obejmowała cele sprawozdawczości finansowej oraz niefinansowej (zrównoważonego rozwoju). W niniejszej monografii zaproponowano, aby polityka rachunkowości była definiowana jako zasady wybrane

i konsekwentnie stosowane przez jednostkę przy sporządzaniu i prezentacji sprawozdań (finansowych i niefinansowych), które zdaniem kierownictwa są odpowiednie do okoliczności, najlepiej odzwierciedlają rzetelną prezentację jej dokonań i są niezbędne do zrozumienia tych dokonań w dwóch perspektywach – finansowej oraz wpływu na zagadnienia zrównoważonego rozwoju. Za podstawowe elementy polityki rachunkowości w obszarze informacji niefinansowych (dotyczących zrównoważonego rozwoju) można przyjąć wybory zasad, względem których selekcja jest możliwa i dopuszczalna.

Polityka rachunkowości jednostki gospodarczej powinna być opisana w informacji dodatkowej, która stanowi integralną część sprawozdania finansowego, zatem istotne jest, aby jej zapisy były zrozumiałe dla potencjalnie zainteresowanych czytelników. Prawne regulacje koncentrują się wyłącznie na kwestiach merytorycznych w zakresie komunikowania przyjętej przez jednostkę polityki rachunkowości, czyli na konieczności ujawnienia np. zastosowanych zasad i metod wyceny i prezentacji składników sprawozdania finansowego. Natomiast coraz częściej zwraca się również uwagę na formę prezentacji polityki rachunkowości oraz potrzebę stosowania prostej i zrozumiałej terminologii. Na informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym i sposób prezentacji ma wpływ przyjęta przez jednostkę polityka rachunkowości. W związku z tym można stwierdzić, że polityka rachunkowości ma znaczenie w procesie kształtowania obrazu jednostki gospodarczej wyłaniającego się z informacji sprawozdawczych. Wachlarz instrumentów (materialnych i formalnych) wykorzystywanych w ramach polityki rachunkowości jest stosunkowo szeroki, zatem możliwości wpływania na sprawozdawczy obraz jednostki można ocenić jako znaczący.

Bibliografia

- Bryl, B. (2015). Wpływ obciążeń podatkowych na system rachunkowości przedsiębiorstwa. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 41, 5–18.
- Gierusz, B. i Martyniuk, T. (2009). Wpływ prawa podatkowego na ujmowanie w rachunkowości podatkowych skutków zdarzeń. *Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego*, 4/1, 57–65.
- Gierusz B. i Martyniuk T. (2015). Zasadność podmiotowego ograniczenia obowiązku ujmowania odroczonego podatku dochodowego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 873, 77, 61–69.
- Kotyła, C. (2014). Jakość tworzonego prawa podatkowego i jego wpływ na obraz jednostki prezentowany w sprawozdaniu finansowym. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 818, 68, 137–144.
- Poszwa, M. (2015). Wynik podatkowy a wynik finansowy – analiza różnic i ich konsekwencji. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 854, 73, 229–238.